

POKLADY ZA SVETRAMI

Kto z nás, filatelistov, občas nesníva? Kto by nechcel na zaprášenom pójde polorozpadnutého starootcovského domu v zabudnutej, okovanej drevenej truhlici nájsť filatelistický poklad? Pre zberateľov Hradčian by takým okamihom, oblažujúcim nielen dušu, bol určite nález série neupotrebených strihaných Hradčian v celých 100-kusových tlačových listoch. A keby objav obsahoval aj 10-halierovú zelenú, 20-halierovú červenú, 30-halierovú fialovú, prípadne aj 500-halierovú známku so všetkými tými vzácnymi spojenými typmi, človek by vedel osudu hravo prepáčiť, že to nenašiel v okovanej truhlici, ale len založené v obyčajných doskách či zošite; nie sme predsa detailisti. Pre zberateľov známok starého Slovenského štátu by prijateľným ekvivalentom bol nález celého tlačového listu 10-korunovej Bratislavy so šikmou červenou pretlačou Slovenský štát 1939.

SKÚŠOBNÉ PRETLAČE „KRAJINIEK“

Prestaňme však snívať a vráťme sa do reality. Tá totiž tiež občas pripraví prekvapenia na úrovni „zabudnutej truhlice“. Takýmto prekvapivým nálezom v nedávnej minulosti, najmä pre zberateľov povojnového Československa, bol nález celého tlačového listu doplatných známok z roku 1954 s protichodnými dvojicami hodnôt 1.60 a 5 Kč, ktoré boli v minulosti považované za falzifikát vzniknutý zlepením. Ale aj najnovšie číslo Merkur Revue, 6/2013, prináša krásny príklad toho, že proti prekvapivým, v mnohých ohľadoch zásadným objavom nie je imúnna ani táto uponáhlaná a povrchná doba – veď ako inak ako zásadný možno nazvať ústecký falzifikát na škodu

Obr. 1. Ojedinelý nález skúšobnej tlače kníhtlačovej pretlače určenej pre známky „krajiniak“ (č. 13 – 19). Katalóg z roku 2007 jej existenciu predpokladal a ocenil ju symbolom „-“.

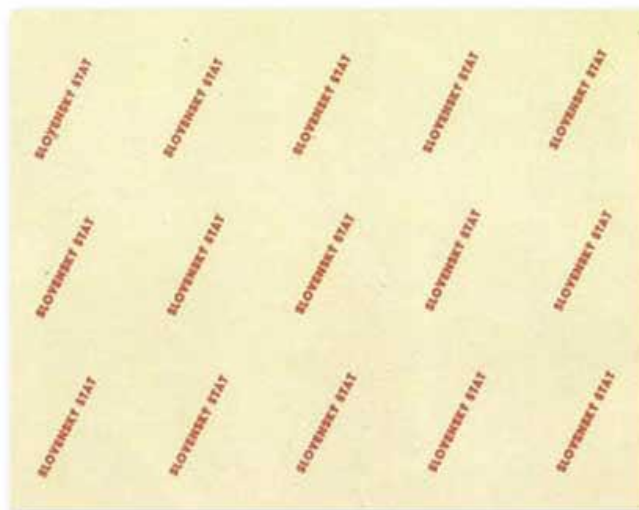
pošty 10 halierovej červenej hradčianskej známky?

Pre zberateľov známok Slovenského štátu 1939 – 1945 je zásadným nálehom posledných dní odličiek celej 100-kusovej tlačovej dosky použitej pri vytlačení známok krajiniak (č. 13 až 19), ktorej časť vidíme na obrázku 1. O tejto skúšobnej tlači pretlače sa medzi špecializovanými zberateľmi nikdy polemizovalo, či vôbec existuje, nakoľko ju totiž nevidel (ani jeden kus, alebo celý blok), len o nej „čosi počul“. Nález celého tlačového listu má zásadný význam v tom, že z neho môžeme „zistiť“, ktoré z katalogizovaných doskových chyby boli na tlačovej doske ešte pred začiatkom vytlačenia známok (primárne doskové chyby) a ktoré vznikli až v priebehu vytlačenia (sekundárne doskové chyby). Autori katalógov známok Slovenského štátu takisto celý tlačový list, patriaci bez sporu k mimoriadnym vzácnostiam známokového materiálu Slovenského štátu, k dispozícii nemali, inak by si nemožali užiť

prítomnosť doskovej chyby na známokoch krajiniak roztriediť na primárne a sekundárne.

SKÚŠKA FARBY PRETLAČE KORUNOVÉHO HLINKU

Ďalším zásadným nálehom, pochádzajúcim z rovnakého zdroja, je odličiek tlačovej dosky použitej pri výrobe známky 1 K Hlinka (č. 24). Posledný špecializovaný katalóg známok Slovenského štátu z roku 2007 uvádza výskyt skúšobnej tlače pretlače len v modrej, teda originálnej farbe použitej pri výrobe známky č. 24. O existencii červenej skúšobnej tlače pretlače sa domnieva až navedená, preto

Obr. 2. Doteraz neznáma skúšobná tlač hlbkotlačovej pretlače určenej pre známku 1K Hlinka (č. 24). V červenej farbe ju katalóg neregistruje.

sa o nej katalóg nezmieňuje (na obrázku 2 je časť tlačového listu). Keďže katalóg pri známke č. 24 uvádza len 3 doskové chyby pretlače, odličiek pretlačí na kontrastnejšom „čistom“ žltom papieri môže prípadným záujemcom pomôcť identifikovať ďalšie chyby či odlišnosti pretlače.

Pre úplnosť dodajme, že obe skúšobné tlače pretlačí (krajinky aj 1K Hlinka) sú na tvrdšom žltom kartónovom papieri a hárky pretlačeného papiera stočené pôvodne v ruličkách vraj boli objavené v starej skrini hlboko za svetrami.

Azi nebudem dlhšie od pravdy, keď poviem, že každý z nás by mal mať také svetra, za ktorými sú ukryté nevedomé filatelistické poklady či pokladčky.

Bohumil Synek,
člen Komisie znalcov a expertov ZSF